

ԶԻՔԱԿՈՅԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ԶԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Սուրբ Գրոց փոքր հաւաքածոյ մը կը գտնուի Զիքակոյի (Իլինոյ Նա—
հանդ, Միացեալ Նահանգներ) համալսարանը, որուն մասին կ'արժէ ամփոփ
կերպով խօսիլ եւ հետեւեալացնել, տալով նաեւ յիշատակարանները:

ԹԻԻ 139 ԱԻԵՏԱՐԱՆ

Տեղական Թուղթ, բոլորգիր, 6.5×9 մատնաչափ մեծութեամբ, կա—
շեպատ խաւաքարոս Պերուպական կաղմով, սկզբնապէս կարմրագոյն, որուն
վրայ կ'երեւի Թէ խաշ աղուցուած էր ժամանակին, դատելով զամբէն եղած
ծակերէն: Զեռագիրը վատ վիճակի մէջ է եւ կաղմի ատեն կտրատուած լու—
սանցքներով, չունի յիշատակարան: Սկիզբը կիպրիանու նամակը եւ կանոնա—
ներու խորաններ: Էջ 1ա՝ Մարկոսի Աւետարանը կը սկսի եւ կ'աւարտի էջ 91ա
Բ. սիւնին: Մատթէոս կը սկսի էջ 93ա, կ'աւարտի էջ 142բ Ա. սիւնի կէսին:
Էջ 145ա՝ սկիզբ Ղուկասի, որ կ'աւարտի էջ 229ա Բ. սիւնին: Էջ 231ա կը
սկսի Յովհաննէս եւ կ'աւարտի էջ 290բ:

ԹԻԻ 140 ԱԻԵՏԱՐԱՆ

Գրուած եւրոպական Թուղթի վրայ (Ջրանիւեալ), բոլորգիր, երկ—
սիւն, կաշեպատ տախտակ կաղմով, զարդերէն կողպատուած: Կը պակսին
մանրանկարները: Խորաններ եւ լուսանցազարդեր զուրկ են արուեստէ: Հա—
մարարառեալ չէ:

Էջ 208՝ Մատթէոս կ'աւարտի, ուր նոր գրէ Մատթէոսի նախաբանը:
Ասոր կը յաջորդէ՝ «Ով կարգացողք եւ ընթերցողք ինձ մեղօրդ դիւին Նիկողոս
երիցուս Թողութիւն խնդրեցէք եւ աստուած աղատէ զձեզ ի ձեր մեղացն ա—
մէն հայր»:

Էջ 209-210՝ նարայ: Էջ 211՝ Մարկոսի խորան եւ սկիզբ, կ'աւարտի
էջ 340: Էջ 341՝ անծիջապէս Ղուկասի Աւետարան, նոյնպէս կոտ խորանով,
կ'աւարտի էջ 542 Բ. սիւնին, որուն ներքեւ, գրէն. «աստուած ողորմի կե—
ռասին հոգոյն, որ ամ(ենայն) ժամ. իմ կերակուր կուտար»:

Էջ 545՝ սկիզբ Յովհաննէս, որ կ'աւարտի էջ 680 Բ. սիւնի ստորեւ:

Էջ 681՝ գրէն գլխաւոր յիշատակարան. «Փառք . . . ի մերում Ժա—
մանակին որ աւարտեցաք զս(ուր)բ մատնանս շարունակի ամբ: Ռ. Մ. Ը.
(1609): Արդ գրեցաւ չորէք վտակեան աւետարանս . . . Եւ փափաքեալ ցան—
կացաւ ինքեւ ս(ուր)բ աւետարանին տիրատուրն եւ իւր ծնաւդն ապրչում:
(Գիրք կը փոխադրուի) մարդուկին, կուխտանին, սառային, նորպարոնին, Տե—
րիկին, մանուկին պետրոսին, խաշանունին, մայրամին: գոհարին: կողա—
կիցին մանուկակին, մեծի եւ փոքու առհասարակ, ամ(ենայն) ննջեցելոց, ա—
ւետարանս դրին, իւր(ենան)ց հոգոյն ի յիշատակ ի ձեռն տ(է)ր խաշատուրին.
ի գիւղն առուճալային. ով որ ծախէ ՅձԸ (308) հայրապետաց խաղովեալ ե—
ղիցին եւ ամ(ենայն) արեան մերձաւորացն որ է ս(ուր)բ աւետ(ա)ր(ա)նս
յիշատակ ի գիւղն տուռչ(ա)յին:

բեղբայրն ու մարդերսն, հո ողորմե՛ն ն(տ)ք(ու) Նազարն որ առ ք(րի:տո)ն է
հանդուցեալ յիշեցէ՛ք եւ ողորմի... (Մնացեալը գրեթէ անբերեալն է):

ԹԻԻ 899 ԱԻԵՏԱՐԱՆ

Երկաթագիր մտադաթ երկսին Աւետարանի մուտքիդ, ՅՅ թերթ:
Արդիական կազմ: Հասանաբար ԺԱ Դարէն: Երբեմն գրչէն հին բոլորգործ
յաւելումներ: Հաստեւածներու բաժանմանց համար գուշակութի կըրտակներ: էջ
12ա Ա. սինին կարմրաւ քա կապտիւ պարզ զարդ մը:

ԹԻԻ 951 ԱԻԵՏԱՐԱՆ

Արծաթակազմ, Կերպին: Կարծես իսկապէս մանրամասն
լաթով: Բոլորգիր, երկսին: Մաղկեալ Կէ մանրանկարեալ: Աւետարանը կ'ա-
ւարտի էջ 281ա, որմէ վերջը գրչէն կ'աւարտէ: Եւ միակ յիշատակարանը. «Գր-
րեցաւ: Կ(ուր)ք Կաւտարանա. Թ(ի)ն ՌՃԺ. (1661) Ժմի. ձեռամբ Վրդ(ա)ն(է)ս
անարժանի... յիշել զգալեմ ցճեղճ»:

ԹԻԻ 949 ԱԻԵՏԱՐԱՆ

Մագաղաթեայ, երկսին: Տախտակ կաշեկազմ: Գրեղին Սրբ- Յով-
սէփեան գրած է այն ձեռագրին մասին ՎԻ Ձեռագիր Աւետարան՝ իր ձեռ-
թեր եւ Ուրախասիրութիւններ, պրակներու շարքին թիւ Բ-ին մէջ, ուր ձե-
ռագրին գրչութեան մասին կ'ըսէ զանցման երկաթագիր: Ան ձեռագրին ման-
րանկարչութիւնը ներկայացուցած է: Իսկ ձեռագրին մասին կ'ըսէ. «Տարա-
բաղդարար ձեռագիրը վատ է պահուած, յատկապէս մանրանկարները, որոնց
ներկերը շատ առջ թափած են: Կաշեկազմեալ շարքը գրուած յիշատակա-
րանն էլ անընթեռնելի է զարձած, որից, զուցէ, կարելի կը լինէր մի լոյս
ստանալ» (էջ 59): Մենք հոս կու պանք ձեռագրին բոլոր յիշատակարանները
կարելի եղածին չափ:

Սկիզբը, Մկրտութեան մանրանկարին ետեւ, հաջիւ բնթեռնելի.

«...
ու մարծպանս Մամիկոն...
լոված շիկոյնարա ա(ստուա)ծածին
որ էս՝ որ առաջ եղել մէջում յարկ
ից զէս եկեղեցիս ընդ խորանի
ին արարեալ արդ մեք զէս խոտացէ՛ք
...զեկեալարայ ա(ստուա)ծածինն եւ
յիւր հոգովն ի ծարխածորորդ(?) եւ տվ(ի)
զսպասաւորք եկեղեցոյս Դ(4) աւր ժամ 9.....
ին Ա(1) աւրն հաւր մերոյ հասանայ եւ.....
աւրն եղբաւր մերոյ աւաղէի եւ
Բ(2) աւրն մաւր մերոյ Մամիսթու(նին):
Արդ թէ յիմոց կամ յաւտարաց
կամ եղազեց զէս գիրս խափանել
ջանայ ու զէս եկեղեցիս ել ընդ հարկիւ
անել ջանա մեր ազգի՝ ու Կազի ի մեղաց
աէր եղիցի մասն եւ բաժին ընդուն-
եսցի եւ ընդ աբխանն անցէ
գրեցաւ գիրս ի թվ.....»:

էջ 13ա՝ *կանոնախորանին մէջ. «Յիշեալ տ(է)ր ա(ստուա)ծ զիգնատուիտու եւ զյովսէփ»:*

էջ 15բ՝ *«Եւ տեսայ զա(ստուա)ծայշունչ կենսատու կարմիր ս(ուր)բ աւետարանս. յաւթեցաք ընդ հովան զաւրութե(ան) շնորհի սորոս. եւ զովսացաք ա(ստուա)ծայ ձեր առէն այլի բարեաւք սեղանոյս. տեսաք զյիշատակարան սորա հաստատուն պաշտպատ հայրապետաւք կրկնակ եւ եռակի կատարեալ արամ(ք) ք վկայեալ զվաղուց ստոյգալքանութի(ւ)ն ի ս(ուր)բ յաւետարանս գրել էին եւ մեք ստոյգ բանիցս որ ի թաղաժորաց հայրապետաց հաստատեալ կայր հաւատով ընկալաք հայրենական առեալ եւ..... ողորմի ասէ թէ տ(է)ր ա(ստուա)ծ հայրապետա թող ձ..... եւ ա(ստուա)ծ զձերն թողր իւր միւսանգամ զայլքստանն:*

«.....թվ(ին). Զ-իդ

.....եւ ի Ժ գրեցաւ (1461)»:

էջ 83բ՝ *անցման երկաթադրով. «Ք(րիստո)ս ա(ստուա)ծ ողորմեայ Գրիգորոյ եւ ի Վարդանայ ... չին որդեացն ստացաւ զաց ս(ուր)բ աւետարանիս ամէն»:*

էջ 83բ՝ *արդի բոլորգիր. «Արդ զայս սուրբ՝ աւետարանս 1914 թիւ համալսարհային եւ Ռուս Տաճկական պատերազմի ժամանակ ը(ն)կեալ ի ձեռն Տաճկաց գերի, եւ արդ եւ Ալաշկերտցի բերթիցի Մուշեղ Դաւիթեանը զնացի 1916 թւին Ալաշկերտ եւ զսոյս այս ս(ուր)բ աւետարանը ի ձեռն Խաչընեցի Յովհաննէսի Բաղդասարեան: Ուստի զայս ս(ուր)բ աւետարանը իմ պապերից ինձ թողնելով եւ վճարեցի յիշեալ Յովհաննէսին 10 ռորլի Ռուսական փող եւ բերեցի Ռուսացոսն Երեւանի նահանք Նոր Բանազէտի չըջան Գրդմաշէն գիւղ ի 1916 թ(ւ)ին» Յուլիս 1ին:*

«1916 ամի Մոսքովան Մուշեղ Դաւիթեանց՝ եղեալ 10 տարեկանս այն թւին Միհրանը եղել է 7 տարեկան իսկ Անդրանիկը ծննեց 1916 Մոսքովանը 1906 թ(ու)ին, Միհրանը 1909 թ(ու)ին յիշեցէք այս եւլն.....»:

էջ 84ա՝ *բոլորգիր. «Արդ զվերջին ստացող, ս(ուր)բ ա(ստուա)ծաշունչ աւետարանիս. զպարբերդցի խաւճա Սաւարն, որ ստացաւ զս(ուր)բ աւետարանս. ի հալալ ընչից եւ արդար վատանկէս յիշատակ իւր եւ բարի ծրնաւդացն իւրոյ հաւրն աստուածատրին եւ մաւրքն կուշատին, եւ եղբարցն, մալիճանին, եւ հանգուցեալ եղբարցն աղիսիճանին ալթունին, եւ ջրեւերացն, մազալին, խաթունփալին եւ թամամին. Դարձեալ յիշեցէք զնոջայ Սաւարն որ ի դառն եւ ի վիշտ ժամանակիս. որում ամի շարժեալ էր ի վ(ե)ր(ա) աղգիս հայոց անհրաժեշտ բարկութի(ւ)ն եւս առաւել սով եւ սքսածութի(ւ)ն» ք մէկ ս(ո)մ(ա)ր ալիւն ի է (7) խառ ելաւ ի կարս քաղաք. քացց ա(ստուա)ծասէր եւ հիւրընկալ բարէմիտ եւ ռղորմած ի տուրս տերունակաց խաւճա սաւարն յիշեցէք ի ք(րիստո)ս որ տոացաւ զս(ուր)բ աւ(ետարան) յիշատակ իւր եւ կողակցուն իւրոյ Փաշանանին եւ սրդացն քապարին եւ միւլթոնին, եւ դստերացն մարիանին եւ շահիճանին, եւ եղբարցն մալիճանին, եւ կենակցին կուլճանին եւ զստերացն հրեւսիճին եւ Պէկղատին, եւ հանգուցեալ եղբարցն աղախիճանին ալթունին. եւ ծնողացըն հօրն ապտուածածութին եւ մաւրքն կուլճատին եւ ամենայն արեան մերձաւորացն որ ուր ք(րիստո)ս են հանգուցեալ ամէն: ով յիշէ (պատաւած) առ ք(ստուա)ծ»:*

էջ 139ա՝ *Հին բոլորգիրով. «Ք(րիստո)ս ա(ստուա)ծ ողորմեայ երկուց պատուական քահանայից Գրիգորոյ եւ Վարդանայ ստացողի սք աւետարանիս ամ(էն)»:*

Էջ 139ա՝ տարբեր բուրգերով. «Զվերջին ստացող ս(ու)ր աւետարանիս զտ(է)ր նշխայ ի գերութիւն էր մատնել յետ առի հալալ արդեանց իմոց ետոյ յիշատակ հոգւոյ իմոյ եւ ծնողաց իմոց. հաւրն իմոյ Մարտիրոսին, եւ մաւրն իմոյ Նամիկն, եւ եղբաւրն իմոյ մէջիսին, եւ եղբաւր որդացս իմ. հայրապետ արեղայի, եւ փոխեցելոյն առ ք(րիստո)ս, պատամիւն. եւ այլ ամ(հնայն) արեան մերձաւորացս իմ հայրական արեղայի, եւ Վարդան սարկաւազի, ամէն: Եւ այլ աղայեմք զհանդիպողք ս(ու)ր յաւետարանիս, կարգալով կամ զաղաքար նոնելով յիշեսլիք ի մաքրափայլ աղաւթս ձեր զվերոյորեալս եւ ա(ստուս)ծ զձեզ յիշէ իւր միւս առնալով զայստեան ամէն: Զգծող առկաք յիշատակարանիս. զՍ(ա)րգիւս Եպ(ի)սկ(ո)պ(ո)ս որդի պ(ա)րոն պատամիւն յիշել աղայեմ ի ա(է)ր եւ յիշողացս ա(է)րն ողորմեսցի եւ նմայ փառք անլուելի»:

Էջ 236բ՝ Հին բուրգերով. «Երկուք եղբարք պատուականք եւ ընտրեալ քահանայք որ ըստացան զս(ու)ր աւետարանս ի հալալ ընչից իւրեանց յիշատակ ինքեանց եկ ծնողաց իւրեանց: Վարդան եւ Գրիգոր որդիք..... աշին:

«Ք(րիստո)ս ա(ստուս)ծ ողորմի նոցայ յիւրում զալստեանն ամ(էն)»:

Անդ, բուրգեր, սկիւրբի մէկուկէս տողը ջնջուած. «...յորամ տեսայ զկարծիք աւետարանս. կամեցայ ընթեռնուլ զյիշատակարանն սորա նայ ինքն կտրուել էր ի շար մարդէն: Հարցի ի զհայրապետ արեղէն, Թէ ինչի է կորած յիշատակարանը, նայ ասաց Թէ Թշնամի մարդ է արաբել Թէ չեն իմ. Վկայ կայ որ իմ պապին զնած է ու մեր աղգիս է, Հարցի Թէ վկայն ով է նայ ասաց Թէ վարդին է, ինքին որդին. զնայ ու երբ. Ես էլ Հարցի եւ զվկայութիւնն նորա լսեցի, նայ ասաց. Թէ ես ի հոգովս Հէնց վկայեմ որ իմ պապէն լսել եմ Թէ կարծիք յաւետարանն, հայրական երեցոյ զնուած է: Էն նշանովն որ մեծին ամիր Հասանայ գիմեալ էր ի ճանապարհի. Սամաղարայ հայրն ու յաւետարանն ի շալակն. Պ(ա)րոնն հարցեալ էր Թէ այդ ինչ է ի շալագիդ, նայ առել էր Թէ իմ ա(ստուս)ծն է կու տանիմ ծախեմ վ(ա)ս(ն) պակասութե(ան) պատճառի, նայ ծախեց ու հայրական երէց զնեց: Էն նշանաւն որ զնումն մին կարծիք եզն երես եւ այլ բազում ինչք. Վարդիկին վկայութի(ւ)ն այս է երգմամբ վկայեաց: Էս Հարցմանս վկայ. ճանաչելոյս որդիքն Հասպէտեմ ու փրկիկն վկայ: Դաւիթ արեղէն վկայ է. զալիկն վկայ է»:

Էջ 236բ՝ արդէ անհաճ գրչութեամբ. «1915 ամի Դեկտ(եմ)բ(եր) 20ի մենք Ալաշկերտու չրճանի ժողովուրդ զաղթեցինք եւ փախանք Ռուս կայսրի հովանաորութիւն տակ սրբ իշմիածին նահանգ կամ չրճան ընակեցանք Գէլլու դիւղ այս սրբ. կարծիք աւետարան բերդից զորդի հէտի տարան Հայտար օղլի ըսուած զորդ գիւղ եւ այն տեղից ազատեց արուս եկաւ Ռաշլուեցի Յովանէս Բաղդասարեան Յակոբեանց ի սէր քրիստոնէութեան»:

Էջ 237ա՝ բուրգերով. «Անուամբն յա(ստուծո)յ ամենակալին: Ես հայրական երէցս զնեցի զս(ու)ր աւետարանս. Սեւադայ որդոյ Վախտանկէ ի հալալ արդեանց իմոց. յիշատակ ինձ եւ ծնողաց իմոց եւ որդոյն իմոյ Մարգար ք(ա)հանայի եւ այլ ամենայն արեան աղգականացն իմ, ով որ կարդայք կամ աւրինակէք յիշեցէք ի մաքրափայլ աղաւթս ձեր եւ ա(ստուս)ծ զձեզ յիշէ իւր միւս առնալով զայստեանն ամէն»:

Էջ 313ա՝ գրչութեան երկաթադրով, միասին. «Եւ արդ զայս անուպառ կտակս եւ զքանձս անկողնապետի, զանձառ երկինս որ բարձեալ ունի զա(է)րն բուրբից, մեք Գրիգոր եւ Վարդան. Հարազատք տրուալ եւ նուապա քահանայք ըստ ձեւ, արեւսիկ կրանաւորք գոլով. ստացաք զընդիւս դաւաւել

կատարեալագոյն առ ա(ստուռ)ժ նշանակէ սիրոյ եւ այլքն ըստ նմանէ կամ անձնական նուերք ա(ստուռ)յ որպէս ճշնողական ժառկալութի(ւն)ք. կամ առ ընկերս բարեգործութի(ւն)ք որպէս սէր. ողորմութի(ւն)։ Խոնարհութի(ւն)։ եւ այլ բազում ինչ՝ այսպիսի։ Ընդ որս եւ յորոց՝ ի բարեաց մասանցն՝ է եւ դերս ա(ստուռ)ծայինս ստանալ ի փառս ա(ստուռ)յ ի շահ անձին եւ՝ յազուտ հասարակաց. ի պայծառութի(ւն) լրման նկեղեցւոյ. եւ ի կատարումն ա(ստուռ)ծաւանդ կարգաց քահանայութե(ան)։ որ եւ տիրապէս՝ անընդմիջաբար յա(ստուռ)յ տուեալ ի մարդիկ մեր եւ ա(ստուռ)ծային պարզեւ։ եւ յետ ա(ստուռ)յ փոխանակ ա(ստուռ)յ աւրինադրաւդ մարդկան եւ ուսուցիչ զկամս ա(ստուռ)յ։ Որոց ծայրք եւ կատարումն ա(ստուռ)ծայնոց տառիցն՝ աւետարանս ս(ուր)բ։ այլեւ պրակք առաքելոցն. նոյն եւ կաթողիկէիցն Թուղթք (ընդ որս եւ չորեքասան Թուղթք պաւղոսի առաքելոյն)։ ըստ որում ասէր Թէ ք(րիստո)սին եւ խաւսի ընդ ձեց։ այլ եւ ահաւոր եւ ս(ուր)բ յաղտնութի(ւն) ս(ուր)բ աւետարանչին յովհաննու։ Որ ունի յայտնապէս ճշմարտութիւն... (Թերթ Ինկած).....

«.....նայն երախտաւորսն իւր եւ զուսուցիչսն։ Այլ եւ զյոջնամեղ զծաւղս ստեփ(աննոս) եւ զծնաւղսն իմ եւ զամենայն ազգաառճմն իմ եւ զուսուցիչսն եւ զամենայն երախտաւորսն իմ ողորմութի(ւն) զտանել յահեղ աւուրն համառատի ընդ ամենայն ս(ուր)բս ի տ(եառն)է մերմէ յ(խուռ)է ք(րիստոս)է. եւ որ յիշէ զվերոյգրեալքս ի բարին՝ ք(րիստո)ս ա(ստուռ)ծ որ մեծն է ի պարզեւս բարեաց ըզիշխաւոյդ եւ զյիշեցեալսս՝ արժանի արասցէ ողորմութե(ան) իւրոյ որ է աւրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից։ ամէն։

«Այլ եւ զայս դեր ի մըտի ուշիմ մտաւք զալ սիրելի՝ Թոմաս եւ այլք որք զայք զինքն զի մի լեցին դատապարտաւղք գրեանքս յառեւնըն ք(րիստոս)ի այլ բարեխաւս ու ընդ դէմ զայցէ սիրով հրամանքս ք(րիստոս)ի եկայք աւրհնեալք զուր հաւոն իմոյ երկնաւորի՝ կատարելք պատուիրանին իմ զոր գրեցի՝ աշխատասէր մշակ բարի՝ զու յիս հանգր զիս սիրեցեր ըստ ջո կարի. ես ըզեզդ իսկ հանդգնեմ ըստ իմ սրտի։ Գրեալքս այս ա(ստուռ)ծաւանդք՝ որ է հրամանքն ք(րիստոս)ի այլ եւ պրակք կաթողիկէիցն եւ բոմանդակ (Թու)ղթք պաւղոսի... յայտնութի(ւն) յոհ(անու) հիւսեալ ի սա... կարգի. ընտիր բոլոր բայիւք եւ գրադրի։ Թէ ... զնիմ ես զայ... վ(ա)ս(ն) իմ գործի... պարծիմ... ե... հաւք պարծի... մաս ստացաւ... ծառ... զոյի... որք զայք զինքն պարտիք խուզիւ քննաւ ինեւ ներ արհեստի. որ ամբարեալ կան ի սոսա գրչի արուեստք լի՝ անթերի՝ արխանալ կարողապէս եւ առաւել ի հոգեւորն պիտանի. զի առաւրեայ մարմնեղինովքս հոգեւորն կատարի։ ըստ մեծի ճշմաւորին սուրբ եւադրի. որ համա... յեռահիւսէ ըզ(հաւրիւ)աւորն յարդի... (կցկտուր քառամասեր կը կարգացուիմ)....

«.....ետու զայս սուղ բանքս Թում(ա)սիդ որ ըստ հոգւոյ եղբայր կոչի. փոքր է սա ի կարգ զըրի եւ չէ պճնեալ ի զարդ բանի աւաղականքն է խորելի լոյս պատուիրանքն յանձն առնելի։ նախանձ բարի կալ ի մըտի. բարի գործովք լեր հայելի. ողորմութի(ւն) նորա շնորհի՝ որ զղջանա նման դաւելի. ստորաբարձ վարքն ընկճեցի եւ պատուելիքն յարգեցի։ ի հարազատդ իմ հոգեկան՝ աղբոր բանի ողջունական։ Սա է պատճառ սիրոյ յիման։ Տարտաժիս ստեփանոսեան՝ որ մականունն իմ գոյնբերան։ Ելս ի մտի զնել այնքան զէդ տուր եւ առ.... (Ինկած Թերթի պատմաւաւ կը պակսի).....»։

Ստեփանոս Գոյներիցանցի ծանօթ գրչութիւնները կը կրեն 1307-1358 թուականները, որով այս գրչութիւնը ԺԴ. դարու առաջին կէսին գրչուած նկատելու ենք:

Ստեփաննոս Գոյներիցանց եւ Ստեփաննոս Երկայն կամ Յերկայն նոյն անձերը չեն, այլ՝ տարբեր Ստեփաննոսներ, որով տեղիք չկայ Լ. Յաչիկեանի կասկածանքին «Յիշատակարաններ»-ու ԺԴ. դարու հատորին մէջ (Անձնանունների Յանկ, էջ 746, տե՛ս Ստեփանոս Գոյներիցանց): Գոյներիցանցի նորագիւտ մէկ գրչութիւնն ալ կը դտնուի Թաւրիզի Հայոց Ազգային Եկեղեցական Թանգարանը:

Յ. ՔԻՒՐՏԵԱՆ

